

Plače	Ekonomsko ogledalo	UMAR
	številka 4/200	str. 13

Rast bruto plače na zaposlenega, v indeksih rasti	Plače v SIT II 2004	Nominalno		Realno ¹	
		II 04/I 04	II 04/II 03	II 04/I 04	II 04/II 03
Bruto plača na zaposlenega skupaj	254,752	98.7	105.5	98.6	101.8
Zasebni sektor (A do K)	233,452	98.1	106.8	98.0	103.1
A Kmetijstvo	204,505	96.1	105.3	96.0	101.7
B Ribišstvo	195,340	96.1	103.0	96.0	99.4
C Rudarstvo	314,574	99.8	109.7	99.7	105.9
D Predelovalne dejavnosti	212,490	98.0	107.6	97.9	103.9
E Oskrba z elektriko, plinom, vodo	291,435	97.6	106.5	97.5	102.8
F Gradbeništvo	203,118	98.1	107.8	98.0	104.1
G Trgovina	226,710	99.3	107.5	99.2	103.8
H Gostinstvo	189,900	96.7	104.9	96.6	101.2
I Promet, skladiščenje in zveze	276,175	98.3	103.5	98.2	99.9
J Finančno posredništvo	359,819	97.8	105.9	97.7	102.2
K Poslovanje z nepremičninami	274,971	97.3	105.6	97.2	101.9
Javne storitve (L do O)	313,525	99.8	102.3	99.7	98.8
L Javna uprava	320,198	100.6	100.9	100.5	97.4
M Izobraževanje	315,179	100.6	104.3	100.5	100.7
N Zdravstvo in socialno varstvo	305,717	99.3	101.0	99.2	97.5
O Dr. javne, skupne, oseb. storitve	308,894	96.5	103.4	96.4	99.9

Vir podatkov: SURS in preračuni UMAR za zasebni sektor in javne storitve.

Opomba: ¹ deflacirano s cenami življenjskih potrebščin.

Bruto plača na zaposlenega se je v februarju glede na januar ponovno znižala, nominalno za 1.3%, realno pa za 1.4%.

V zasebnem sektorju (A do K) je nominalno upadanje ravni bruto plač značilno za začetek leta in je posledica enkratnih izplačil ob koncu predhodnega leta. Bruto plača v skupini dejavnosti **industrija in gradbeništvo (C, D, E, F)**, je še nadalje nazadovala, nominalno za 2%. Nekoliko blažje upadanje bruto plač je bilo v skupini dejavnosti **proizvodnih storitev (G, H, I)**, nominalno za 1.3%. Najbolj, za 2.6%, pa je upadla bruto plača v skupini dejavnosti **poslovnih storitev (J, K)**, kjer so bila izplačila ob koncu leta najvišja.

V javnih storitvah (L do O) je februarja bruto plača na zaposlenega nominalno upadla za 0.2%. V dejavnosti javne uprave in v dejavnosti izobraževanja je bruto plača rahlo porasla (0.6%), verjetno zaradi novih zaposlitev. V dejavnosti zdravstva in socialnega varstva pa se je nadaljevalo nominalno upadanje bruto plač, ki je značilno za začetek leta. Najbolj je upadla bruto plača v dejavnosti drugih javnih, osebnih in skupnih storitev, kjer pa je pretežni delež zasebnega sektorja.

V prvih dveh mesecih je glede na isto obdobje lani bruto plača porasla nominalno za 5.1%, realno pa ob 3.8-odstotni rasti cen življenjskih potrebščin za 1.2%. Od tega je bila v zasebnem sektorju dosežena večja, 6.6-odstotna, nominalna rast bruto plače na zaposlenega in 2.7-odstotna realna rast, v sektorju javnih storitev je bruto plača nominalno porasla za 1.3%, realno pa upadla za 2.4%. Februarski medletni realni padec bruto plač v sektorju javnih storitev je precej manjši kot januarski, kar je predvsem posledica učinka januarskega gibanja bruto plač v javni upravi (gl. EO 3/2004, str. 12). Na medletni ravni se realna bruto plača na zaposlenega v tem sektorju povečuje le v dejavnosti izobraževanja (gl. EO 3/2004, str. 12).

Medtem ko je bila plačna politika za obdobje 2004–2005 za javni sektor dogovorjena že v juliju 2003, pa je bilo pogajanje o plačni politiki za zasebni sektor za to obdobje pravkar zaključeno s podpisom **Dogovora o politiki plač v zasebnem sektorju v obdobju 2004–2005**. Pri določanju usklajevalnega mehanizma so socialni partnerji upoštevali pričakovano gibanje cen življenjskih potrebščin brez alkohola in tobaka, pričakovano gibanje inflacije v EU ter pričakovano gibanje tečaja evra, kar je bilo opredeljeno za izhodišče v Socialnem sporazumu. Na tej osnovi je bila določena uskladitev bruto plač za leto 2004 v višini 3.2% in za leto 2005 2.7%. Bistvo dogovora je, da se uskladitev plač ne bo izvajala v odstotku, temveč v znesku dodatka. S tem je doseženo: (i) da se bodo plače vseh zaposlenih povečale za uskladitveni znesek, kar do sedaj ni bil primer; (ii) da bo znesek določen na nivoju kolektivne pogodbe dejavnosti, kar bo spodbudilo dialog med socialnimi partnerji tudi na ravni dejavnosti; (iii) da bodo vsi zaposleni v dejavnosti dobili enak znesek uskladitvenega dodatka, kar bo pripomoglo k izboljšanju distribucije plač v zasebnem sektorju in (iv) da se na ta način spodbuja k preoblikovanju kolektivnih pogodb v delu, kjer se določajo izhodiščne plače, saj dogovor v usklajevalnem mehanizmu za osnovo upošteva bruto plačo. Najnižji znesek uskladitve za leto 2004 je bil določen v višini 5,000 SIT in v letu 2005 v višini 5,100 SIT.

Usklajevalni mehanizem pa ima vgrajeno tudi varovalko. V primeru, da bi bila dejanska rast cen življenjskih potrebščin brez alkohola in tobaka hitrejša od predvidene, in bi v letu 2004 presegla 3.6% oziroma v letu 2005 2.9%, bi se morala ta razlika upoštevati ob naslednji uskladitvi plač. Uskladitev pa bi se izvedla ob izplačilu plač za mesec avgust. Poleg tega je varovalka vgrajena tudi v primeru, da podjetje uskladitvenega zneska zaradi poslovnih razlogov ne more izplačati, tedaj je možen interni sporazum med delodajalci in delojemalci na nivoju podjetja.

S podpisanim dogovorom je bil določen usklajevalni mehanizem, ki upošteva gibanje cen, na nivoju dejavnosti pa se socialni partnerji lahko dogovorijo še za dodatno povečanje uskladitvenega zneska, skladno s poslovnimi rezultati v dejavnosti. Ob tem pa morajo socialni partnerji pri dogovarjanju upoštevati usmeritev iz Socialnega sporazuma o zaostajanju rasti realne bruto plače na zaposlenega za rastjo produktivnosti dela vsaj za eno odstotno točko.

V dogovoru so se socialni partnerji uskladili tudi glede višine minimalne plače. Dogovorjeno je bilo, da bo minimalna plača znašala v avgustu 2004 117,500 SIT (oziroma povečanje za 5.4% glede na december 2003) in v avgustu 2005 122,600 SIT (oziroma povečanje za 4.3% glede na avgust 2004).